18/11/2020

Τα Σανιδικά

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

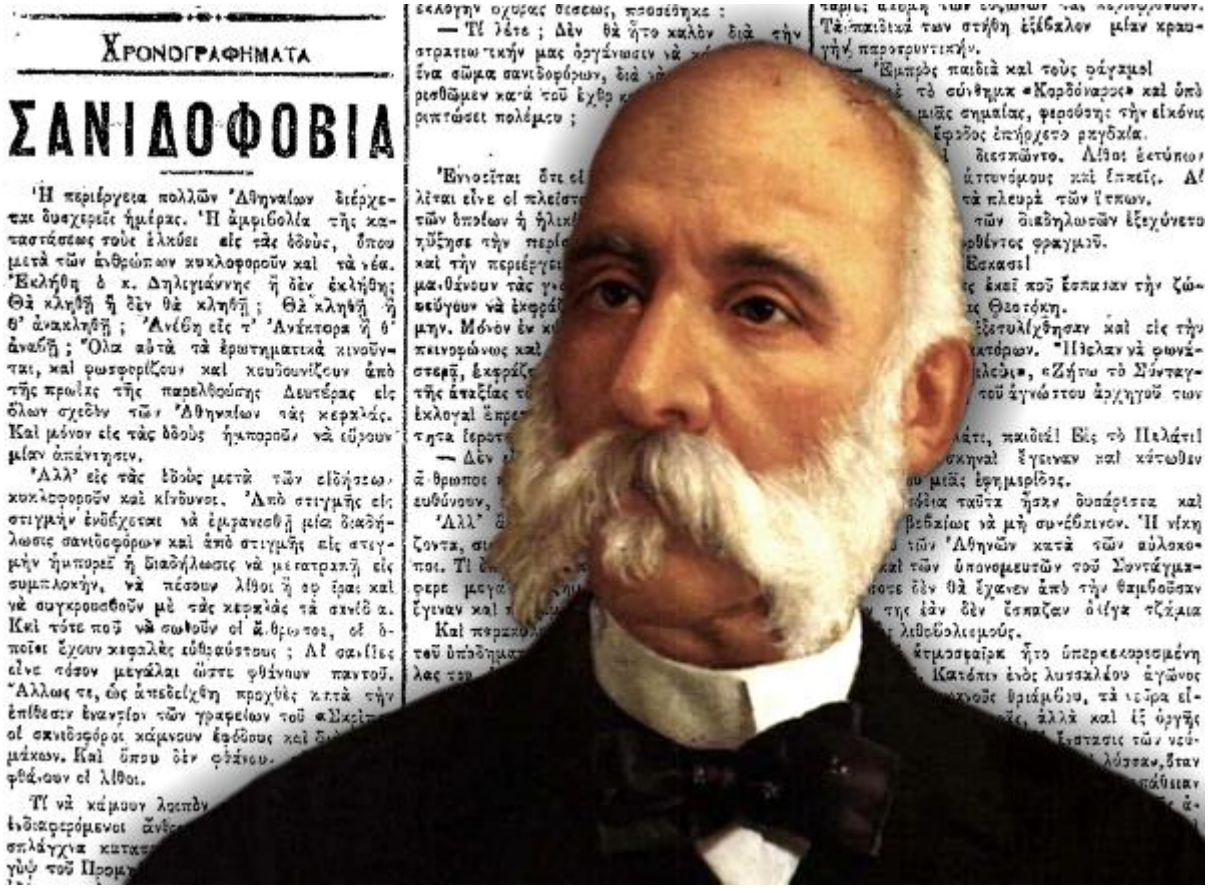
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΣΑΝΙΔΟΦΟΒΙΑ

Με την προσωνυμία αυτή χαρακτηρίστηκαν τα επεισόδια που ξέσπασαν στην Αθήνα την επομένη των εκλογών της 17ης Νοεμβρίου 1902. Πρωταγωνίστησαν οι οπαδοί του Εθνικού Κόμματος («Δηλιγιαννικού»), που ζητούσαν την ανάληψη της πρωθυπουργίας από τον εκλεκτό τους Θεόδωρο Δηλιγιάννη, επειδή πίστευαν ότι ο βασιλιάς παραβιάζει τη συνταγματική τάξη.

Η κάλπη όχι μόνο δεν έδωσε αυτοδύναμη κυβέρνηση, αλλά ανέδειξε ισόπαλες τις δύο μεγάλες παρατάξεις. Το «Εθνικό Κόμμα» και τον «Νεωτερικόν Κόμμα» του Γεωργίου Θεοτόκη απέσπασαν από 102 έδρες, επί συνόλου 234. Ο εκλεκτός του βασιλιά Αλέξανδρος Ζαΐμης συγκέντρωσε μόλις 19 έδρες και στις 18 Νοεμβρίου υπέβαλε την παραίτησή του από την πρωθυπουργία.

Ο Γεώργιος Α’ έπρεπε να αναθέσει την πρωθυπουργία είτε στον Θεόδωρο Δηλιγιάννη είτε στον Γεώργιο Θεοτόκη. Επειδή τα αποτελέσματα και η κατανομή των εδρών δεν είχαν οριστικοποιηθεί, αποφάσισε τον διορισμό υπηρεσιακής κυβέρνησης. Απευθύνθηκε στον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου Ιωάννη Σημαντήρα, ο

οποίος αρνήθηκε. Στη συνέχεια στράφηκε προς τον υπασπιστή του Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο, αλλά η αντίδραση του γηραιού δημαγωγού Θεόδωρου Δηλιγιάννη υπήρξε άμεση.

Κατέβασε τους οπαδούς του στον δρόμο, καταφεύγοντας για άλλη μια φορά στην προσφιλή μέθοδο της οχλαγωγίας. Βασιζόμενος στην επιτυχία του κόμματός του στην Αττική, προσπάθησε να εκβιάσει την ανάθεση σ' αυτόν του σχηματισμού κυβέρνησης. Στην κινητοποίηση των διαδηλωτών πρωταγωνίστησαν οι πολιτικοί που είχαν ιδιαίτερη επιρροή στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας, οι λεγόμενοι «αττικάρχες», όπως ο Δημήτριος Ράλλης, που συνεργαζόταν με τους 11 βουλευτές του με τον Δηλιγιάννη και ο μεγαλοσυνδικαλιστής Αλέξανδρος Σκουζές, πρόεδρος είκοσι συντεχνιών της Αθήνας.

Επί πέντε ημέρες (18 – 23 Νοεμβρίου 1902) η πρωτεύουσα παρουσίαζε εικόνα οχλοκρατούμενης πόλης. Οι «δηλιγιαννικοί» λιθοβολούσαν γραφεία εφημερίδων και καταστήματα, ενώ πρωταγωνίστησαν σε συμπλοκές με οπαδούς του Θεοτόκη, με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολλοί τραυματίες. Ο Ράλλης, που επηρέαζε τα γύρω αρβανιτοχώρια, έφερε τους οπαδούς του με πίπιζες και νταούλια, καθώς και με πιστόλες και μαχαίρια, για να τρομοκρατήσουν τους φιλήσυχους πολίτες. Αλλά το κύριο όπλο των διαδηλωτών ήταν οι σανίδες, τις οποίες αποσπούσαν από νεοανεγειρόμενες οικοδομές της οδού Σταδίου. Γι' αυτό και οι ταραχές αυτές έμειναν στην ιστορία ως «Σανιδικά».

Οι «αττικάρχες», αντί να επέμβουν και να διαλύσουν τον όχλο, από τα μπαλκόνια τους χαιρετούσαν «τον γενναίον, φιλότιμον και άγρυπνον υπέρ των θεσμών, λαόν της Αττικής». Έβριζαν και απειλούσαν το Θεοτόκη, το Ζαΐμη, καθώς και το βασιλιά Γεώργιο, αλλά εξυμνούσαν τον διάδοχο Κωνσταντίνο. Κάποιοι υποστήριξαν ότι τα επεισόδια ήταν οργανωμένα από τη γερμανική πρεσβεία και άλλες προσωπικότητες, με σκοπό να δημιουργήσουν το κατάλληλο πολιτικό κλίμα, ώστε ή ν' αναγκαστεί να παραιτηθεί ο Γεώργιος ή με πραξικόπημα να εκθρονιστεί.

Ο φερόμενος ως υποψήφιος πρωθυπουργός Ιωάννης Παπαδιαμαντόπουλος συμβούλευσε τον βασιλιά να αναθέσει τον σχηματισμό κυβέρνησης στον Δηλιγιάννη, γιατί «...αφενός υπέρ αυτού απέκλινεν η πλειοψηφία, αφετέρου δε ήθελε καταπέσει ο ερεθισμός του μεγάλου εκείνου κόμματος, όπερ ήρξατο να πιστεύση, ότι το Στέμμα εκ προσωπικού μίσους κατεφέρετο κατά του αρχηγού του». Τελικά, στις 23 Νοεμβρίου 1902 ο βασιλιάς ενέδωσε. Ανέθεσε τον σχηματισμό κυβέρνησης στον Θεόδωρο Δηλιγιάννη και η τάξη αποκαταστάθηκε στην πρωτεύουσα.

Την επομένη, ο Βλάσης Γαβριηλίδη έγραψε στην «Ακρόπολη»: «Ο λαός νομοθετεί

προχείρως. Απλώνει την πανίσχυρον χείρα του και ξεριζώνει πόρτες, παράθυρα, παν ό,τι κτυπά και ξυλίζει», εκθειάζοντας την αποτελεσματικότητα αυτών των μεθόδων. «Η ισχύς της σανίδος» αποδείχθηκε, έτσι, αποφασιστικής σημασίας για την αποκατάσταση της συνταγματικής νομιμότητας.

Πηγή: www.sansimera.gr